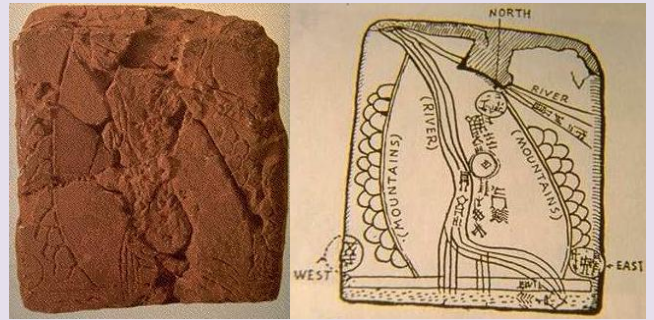

Oude kaarten

De oudste ons bekende kaart heeft een ouderdom van ongeveer 26 eeuwen. Het is een Babylonische kleitablet van 7.6 X 6.8 cm. De kleitablet is in 1930 gevonden bij Ga-Sur, in de buurt van het tegenwoordige Kirkuk (Irak) ligt. Op de tablet staat een rivierdal tussen twee heuvels afgebeeld. Er is een begeleidende tekst in spijkerschrift bij welke een verklaring geeft van de kaart. De verklaring beschrijft een stuk land van 354 iku (12 hectare² oftewel 18 voetbalvelden) dat toebehoort aan een man/vrouw? met de naam Azala.

Claudius Ptolemaeus was een Grieks astroloog, astronoom, geograaf, wiskundige en muziektheoreticus die leefde in Alexandrië rond het jaar 125.

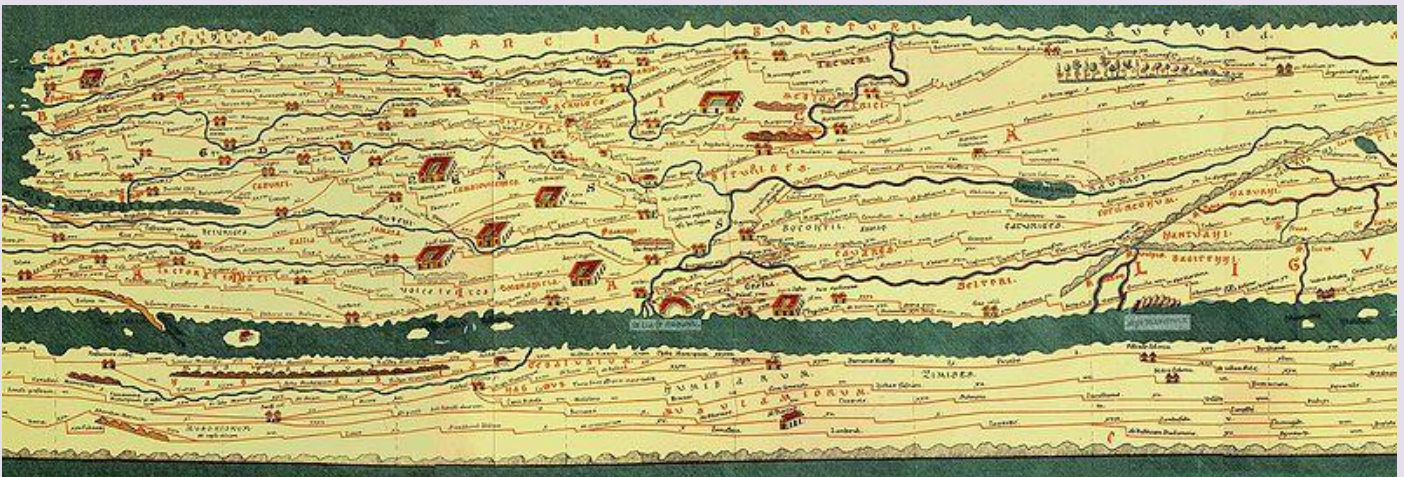
Ptolemaeus is bekend geworden door zijn Kosmographia of Geographia, een gids voor het maken van kaarten inclusief een lijst van de geografische lengte en breedte van circa 350 plaatsen. Hij tekende dus zelf geen kaarten maar aan de hand van dit werk kon men een serie kaarten tekenen van de gehele aan de auteur bekende wereld. Hij gaf een lijst van steden, rivieren en streken, waarachter hij vier getallen liet volgen: de lengtegraad met de minuut (uitgaande van de meridiaan van Alexandrië) en de breedtegraad met de minuut. In de Renaissance bestond veel belangstelling voor deze Geographia: vóór 1600 werden er 31 Latijnse

of Italiaanse edities van gedrukt. Deze uitgaven vormden de eerste atlassen.

Ptolemaeus noemde de Frisii (de Friezen), de bewoners van de lage landen ten noorden van de grote rivieren maar de plaatsnamen en geografische gegevens die hij daarbij geeft heeft men nog niet in Nederland kunnen plaatsen.

De Tabula Peutingeriana is een rol perkament, samengesteld uit 12 bladen van ongeveer 38 cm hoog, elk 59 tot 65 cm lang, met een totale lengte van 6,82 m. Het is een kopie van een Romeinse reiskaart uit de 3e tot 4e eeuw. De gehele kaart beslaat een gebied van Groot-Britannië, Spanje en Noord-Afrika in het westen tot de Ganges rivier in het oosten. Het eerste blad, met daarop het Iberisch Schiereiland en de Britse eilanden is verloren gegaan, waardoor er nog maar 11 bladen resteren. De kaart is niet oppervlakte-getrouw. Het is een schematische voorstelling van het wegennet en de etappeplaatsen in het Romeinse Rijk. Over het grootste deel van de kaart werden ook de afstanden van de etappes aangegeven, deels in Romeinse mijlen (milia passuum), en voor het Gallische deel in leugae (ongeveer 1,5 Romeinse mijl).

De kopie is een handschrift uit de 13e eeuw, dat nu bewaard wordt in de Oostenrijkse Nationale Bibliotheek in Wenen. Deze kopie werd vervaardigd door een monnik uit Colmar. De kaart werd in de 15^e eeuw gevonden in een bibliotheek in Zuid-Duitsland door de humanist en geograaf Conrad Celtis. Na zijn dood in 1507 liet hij het document na aan zijn medehumanist Konrad Peutinger uit Augsburg.

Een deel van de Peutinger kaart met daarop België, Nederland, Duitsland en Frankrijk